

ב"ה

שביעי של פסח

קריעת ים-סוף לשנים עשר שבילים

"ויאמר ה' אל משה גו' הרם את מטך ונטה את ירך על הים ובקעהו גו'"^[1], "ויט משה את ידו על הים וגו'".
ואיתא על זה בתרגום יונתן שבמטה האלקים שהיה ביד משה היה חקוק "שמא רבא ויקירא, ועישרתי
אתוותא די מחא ית מצראי, ותלת אבהת עלמא, ושית אימהתא, ותריסר שבטוי דיעקב".

...ויש לבאר מה שכתוב בתרגום יונתן שבמטה האלקים היו חקוקים "שית אימהתא": אמרו חכמינו ז"ל^[2]
"אין קורין אבות אלא לשלשה, ואין קורין אמהות אלא לארבע", ואם כן, למה נחקקו על מטה האלקים כל
שש האמהות?

והסברה בזה – שבמטה נחקקו לא רק האבות, אלא גם שנים עשר השבטים, ולכן מובן שגם האמהות נימנו
בכל הפרטים, לא רק ארבע אמהות, אלא כפי שנחלקים לשש אמהות.

אמנם, הא גופא טעמא בעי – למה דוקא כאן צריכים להיות נמנים בפרטיות לא רק האבות, אלא גם השבטים,
ובמילא, לא רק ארבע אמהות, אלא שש אמהות, היינו, שגם בלהה וזלפה נמנים בפרטיות, אף על פי
שנכללים ברחל ולאה?

ויובן בהקדם מה שמצינו בקריעת ים סוף – כמו שכתוב בתרגום יונתן בהמשך פסוק זה – ש"אתבזעו מיא
לתריסר בזיען קביל תריסר שבטוי דיעקב":

לכאורה אינו מובן: למאי נפקא מינא? – הרי הים היה יכול להבקע פעם אחת, וכל בני ישראל יעברו באותה
מסילה ודרך?

והענין בזה: מבואר בחסידות בדרושי קריעת ים-סוף^[3], שענין קריעת ים-סוף ברוחניות הוא בכדי שתהיה פעולה בעולמות התחתונים, בבריאה יצירה ועשיה, ששם הכלל מתחלק לכמה פרטים (דלא כבעולם האצילות שהענינים הם בכללות). וענין זה יכולים לפעול באופן פרטי, על ידי עבודה פרטית דוקא.

ובאותיות יותר פשוטים: כאשר צריכים לפעול בעולם – לא מספיק לצאת עם כרוז על דבר כוונות טובות, להיותו יהודי ואדם טוב שעושה טובות, ו"רחמנא לבא בעי"^[4], ומוכן הוא למסור נפשו על יהדות – שכן, אף על פי שבקפיצתו לאש יקיים מצות קידוש השם, הרי "לא תהו בראה (אלא) לשבת יצרה"^[5], כפי שהעולם הוא במציאותו צריכים לעשותו דירה לו יתברך, כמו שכתוב^[6] "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

וכמדובר לעיל בהמאמר^[7], שאופן הפעולה בעולם היא לא לבטל את העולם, אלא שמציאות העולם גופא תהיה מציאות קדושה, ועל דרך מה שכתב אדמו"ר מהר"ש^[8] בנוגע להפעולה דלימוד התורה על הגוף הגשמי של האדם הלומד, שאינו דומה מאור פניו של אדם בעל תורה, וניכר שינוי במעשיו ובדיבוריו כו', ובאופן כזה צריכה להיות הפעולה בכל עניני העולם – שכל פרט בעולם יתחיל להאיר.

ומזה מובן שלא מספיק "לְבַא בְּעֵי" בלבד, אלא צריך להיות גם מציאות היד להיות יד נותנת צדקה, ומציאות הַרְגָל להיות רָגַל רצה לדבר מצוה^[9], וכמו כן המציאות של כל אֶבֶר מרמ"ח אברים, השקולים כנגד רמ"ח מצות עשה^[10].

...ועל פי זה מובן הצורך בקריעת ים סוף לשנים עשר גזרים, כנגד שנים עשר השבטים:

מהחילוקים בין האבות להשבטים^[11] - שעניני האבות הם ענינים כלליים שמהווים צד השווה שישינו בכל ישראל, שזהו ש"אין קורין אבות אלא לשלשה", כיון שדרגתם של אברהם יצחק ויעקב צריכה להיות וישנה בכל אדם, מה שאין כן עניני השבטים, ראובן שמעון וכו', הם ענינים פרטיים, ויש מבני ישראל שיש בהם דרגת ראובן ולא דרגת שאר השבטים, ויש מבני ישראל שיש בהם דרגת יהודה ולא דרגת שאר השבטים, וכיוצא בזה.

ובכן: הענינים הכלליים של האבות (והאמהות) מספיקים רק כאשר מדובר אודות האבות (והאמהות) כפי שנמצאים בעולם שלהם, עולם האצילות שהוא עולם האחדות (וכמדובר בהמאמר שהמעמד ומצב דעולם האצילות יכול להיות גם למטה).

אבל כאשר נמצאים בזמן הגלות, ובפרט בעקבתא דמשיחא – "עקביים" דוקא, בדוגמת העֶקב שברגל הנקרא מלאך המות שבאדם, היינו, מעמד ומצב שלא ניכר חיות, ולא ניכר אלקות, אלא רואים רק חומריות, ולכל היותר גשמיות העולם, ולא ענינים רוחניים, וב"עֶקב" זה צריכה להיות העבודה לפעול בו שינוי שיורגש בו חיות, לכל-הפחות לפי ערכו ומדרגתו – אזי לא מספיקה עבודה כללית, אלא צריכה להיות גם עבודה פרטית (כמבואר בארוכה בקונטרס העבודה^[12] שצריכה להיות התבוננות פרטית דוקא, ומזה מובן שגם העבודה צריכה להיות באופן פרטי דוקא).

וזהו מה שנקרע הים לשנים עשר גזרים כנגד שנים עשר השבטים – כדי שתהיה העבודה דכל שבט ושבט לפי אופן עבודתו הוא, וכן הוא גם ב"מטה האלקים" שעל ידו נקרע הים, שנחקקו בו לא רק שלשת האבות, אלא גם שנים עשר השבטים, וכמו כן לא רק ארבע אמהות, אלא שש האמהות, גם בלהה וזלפה, כשם שהתחלקות השבטים בפשטות היא על ידי האמהות רחל ולאה בלהה וזלפה.

קטע משיחת יום ב' פ' בשלח, יו"ד שבט, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תש"כ ח"א ע' 326.

[1] ראה לקו"ת נצבים מט, ב. ובכ"מ.

[2] ברכות טז, ב.

[3] ראה לקו"ת צו טז, ד ואילך. ובכ"מ.

[4] זהר ח"ב קסב, סע"ב. ח"ג רפא, רע"ב.

[5] ישע'י מה, יח.

[6] תרומה כה, ח.

[7] פ"ו (לעיל ע' 295 ואילך).

[8] בהמשך מצה זו תר"ם פ"ס (סה"מ תר"ם ח"א ע' רנא).

[9] ראה אבות פ"ד מ"ב. לקו"ש ח"ז ע' 371 ואילך. וש"נ.

[10] מכות כג, סע"ב.

[11] ראה תו"א ר"פ וארא.

[12] פ"ו.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחי
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה